

ปัจจัยที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการทำประชาคมแผนพัฒนาสามปีของ
องค์การบริหารส่วนตำบลดงมหาวัน อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย

FACTORS AFFECTING THE LEVEL OF PUBLIC PARTICIPATION IN THE PUBLIC
FORUM OF THREE YEAR DEVELOPMENT PLAN OF DONGMAHAWON
SUB-DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, WIANG CHIANG RUNG
DISTRICT, CHIANG RAI PROVINCE

พัชร อินทนิม

pratoo@windowslive.com

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์)

สำนักวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

ดร. ปณต มโนมัยวิบูลย์

panate.man@mfu.ac.th

ศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สำนักวิชาวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประชาคมแผนพัฒนาสามปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลดงมหาวัน อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมและปัจจัยที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประชาคมแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลดงมหาวัน อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ในการศึกษาได้ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 380 คน ในการเก็บข้อมูลผู้ศึกษาใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษาและทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีแจกแจงความถี่และร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยเชิงสังคม กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประชาคมแผนพัฒนาสามปี ทดสอบด้วย T-test และ Correlation

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 57.9 มีอายุเกิน 40 ปี ร้อยละ 62.9 มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับสูงกว่าระดับประถมศึกษา ร้อยละ 51.3 ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 64.7 มีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาท ร้อยละ 65.8 มีภูมิลำเนาเดิมเป็นคนอีสาน ร้อยละ 69 เป็นสมาชิกมากกว่า 1 กลุ่ม ขึ้นไป ร้อยละ 61.8 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วม

ร่วมของประชาชนในการประชาคมแผนพัฒนาสามปี องค์การบริหารส่วนตำบลดงมหาวัน โดยภาพรวมและเป็นรายด้านพบว่าระดับความคิดเห็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประชาคมแผนพัฒนาสามปี อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ภูมิถิ่นอาศัย ไม่มีความสัมพันธ์กันทางสถิติกับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประชาคมแผนพัฒนาสามปี ในขณะที่อายุ มีความสัมพันธ์กับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประชาคมแผนพัฒนาสามปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และปัจจัยเชิงสังคม ได้แก่ การเป็นสมาชิกกลุ่ม ไม่มีความสัมพันธ์กันทางสถิติกับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประชาคมแผนพัฒนาสามปี ในขณะที่ การติดตามข่าวสาร มีระดับการมีส่วนร่วมแปรผันตามระดับการติดตามข่าวสารจากสื่อ วิทยุ/หอกระจายข่าว ผู้นำชุมชน ป้ายประชาสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และความสัมพันธ์ในชุมชน มีระดับการมีส่วนร่วมแปรผันตามระดับความสัมพันธ์กับ กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกอบต. เพื่อนบ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งทั้งสองด้านพบว่าเป็นค่าความสัมพันธ์ในระดับน้อย และมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน

โดยรวมสามารถสรุปได้ว่าประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป มีการติดตามข่าวสารจากสื่อวิทยุ/หอกระจายข่าว และมีความสัมพันธ์ในชุมชนกับกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน จะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประชาคมแผนพัฒนาสามปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลดงมหาวัน ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลดงมหาวัน จึงควรมีการสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรม โดยการให้ความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี และระเบียบ กฎหมาย โดยเฉพาะประชาชนที่มีอายุน้อยกว่า 40 ปี และเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ในการประชาคมเพิ่มขึ้น เช่น รถประชาสัมพันธ์ เพิ่มจำนวนครั้งในการกระจายข่าวเสียงตามสาย ซึ่งผู้นำชุมชนมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนให้เพิ่มขึ้น เพื่อให้การวางแผนพัฒนาสามปีตอบสนองและตรงกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

คำสำคัญ: ปัจจัย/การมีส่วนร่วม/การประชาคมแผนพัฒนาสามปี/องค์การบริหารส่วนตำบล

ABSTRACT

The purpose of this study was to examine the level of participation and factors affecting the level of participation of people in formulating the 3-year development plan of Dongmahawon Sub-district Administrative Organization, Wiang Chiang Raung District, Chiang Rai Province. This quantitative research recruited 380 participants as the sample group. The data were collected by using questionnaire and the data were analyzed by frequency, mean, and standard deviation. Also t-test and correlation coefficient were used to analyze the relationship between demographic factors and social factors against the level of participation of people in formulating the 3-year development plan.

The findings showed that majority of the respondents were male accounting for 57.9% with their age range over 40 years old. Their education background was higher than primary level accounting for 51.3%. Their career choice was agriculture accounting for 64.7% with the income range less than 10,000 Baht accounting for 65.8%. Regarding their opinion towards the level of participation of people in formulating the 3-year development plan of Dongmahawon Sub-district Administrative Organization, in overall and individual aspects, was found at the moderate level.

The hypothesis testing showed that personal factors including gender, education, career, income, and place of origin showed no statistical relationship with the opinion towards the level of participation of people in formulating the 3-year development plan. However, age showed the relationship with the opinion towards the level of the participation of people in formulating the 3-year development plan at the significance level of 0.05. The social factors, that is, group membership showed no statistical relationship with the opinion towards the level of the participation of people in formulating the 3-year development plan. However, news monitoring showed the concurrent level of the participation with the level of news monitoring from various channel of media such as radio/broadcasting tower, community leader, poster, at the significance level of 0.05. And, relationship within the community showed the concurrent level of the participation with the relationship with sub-district headman/village headman, members of Sub-district Administrative Organization, neighbors, at the significance level of 0.05. However, the two aspects showed minimal level of the relationship and indicated the same direction.

In overall, it can be concluded that people aged 41 years old and above kept up with the news from radio/broadcasting tower and their relationship with sub-district headman/village headman influenced the level of participation of people in formulating the 3-year development plan of Dongmanahawon Sub-district Administrative Organization. Therefore, Dongmahawon Sub-district Administrative Organization should motivate for people to join in the activities by developing knowledge and understanding of people about the 3-year development plan that includes regulations and law, especially, those who were lower than 40 years old. There should be an increase of public relations channels in order to draw people's participation such as public relations mobile unit and increasing the frequencies in broadcasting and announcement as the community leaders held an important role in encouraging the level of participation of the people in order that the 3-year development plan could answer the true needs of the people.

Keywords: Factors / Participation / 3-year Community Development Plan / Sub-District Administration Organization

บทนำ

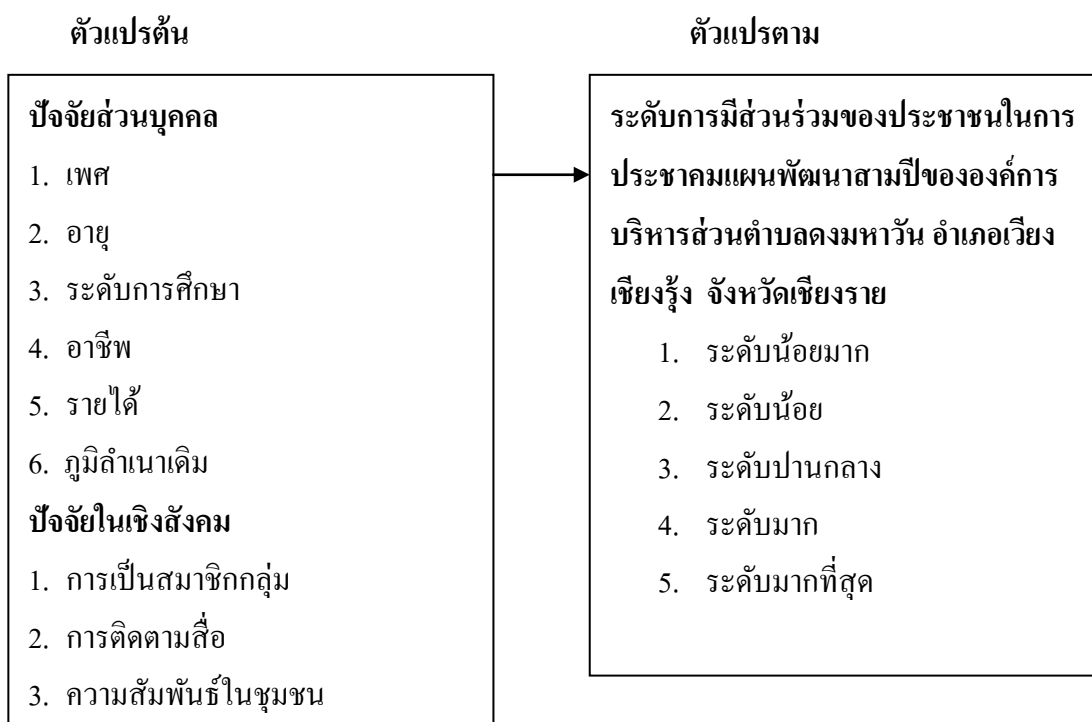
ในเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยส่วนใหญ่พบว่า แผนงานและโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลในแต่ละปีที่ปฏิบัติ และจัดทำจะเป็นไปในลักษณะของการก่อสร้างถนนและแหล่งน้ำ ซึ่งไม่สามารถแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลดงมหาวันได้กำหนดสัดส่วนงบประมาณการพัฒนาโดยการจัดสรรงบประมาณตามขนาดของหมู่บ้าน โดยในปี พ.ศ. 2558 หมู่บ้านขนาดใหญ่มีงบพัฒนาอยู่ที่ 340,000 ขนาดกลาง 300,000 ขนาดเล็ก 280,000 ซึ่งประชาชนที่เข้าร่วมประชาคมจะสามารถวางแผนในการพัฒนาโครงการต่าง ๆ ภายในหมู่บ้านตามความจำเป็นเร่งด่วน ซึ่งหมู่บ้านที่มีผู้เข้าร่วมประชาคมมากก็จะทำให้ทราบถึงความต้องการที่แท้จริงของประชาชนตามคะแนนเสียงที่ได้เลือกโครงการพัฒนา ถ้าหมู่บ้านใดมีผู้เข้าร่วมประชาคมน้อย โครงการพัฒนาอาจจะไม่ตรงตามความต้องการที่แท้จริงของหมู่บ้าน โดยมีผลสืบเนื่องมาจากการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลดงมหาวัน ยังขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้าน กล่าวคือ ประสบกับปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนใน ซึ่งประชาชนอยู่ในช่วงฤดูกาลเพราะปลูกหรือฤดูกาลเก็บเกี่ยวจึงทำให้ต้องออกไปทำงานไม่ให้ความสำคัญกับการเข้าร่วมประชาคม และประชาชนในพื้นที่ผสมผสานระหว่างสองวัฒนธรรม คือ วัฒนธรรมทางภาคอีสานซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ย้ายถิ่นฐานมาตั้งรกรากเพื่อทำมาหากิน กับวัฒนธรรมทางภาคเหนือที่เป็นคนพื้นเพดั้งเดิมที่อาศัยอยู่ ทำให้วิถีการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน อีกทั้ง การแสดงความคิดเห็นต่างๆ ส่วนใหญ่จะเป็นความคิดเห็นของผู้นำชุมชนเพียงอย่างเดียวทำให้ไม่เกิดความคิดเห็นที่หลากหลาย และโครงการ/กิจกรรมที่เสนอนั้น อาจเป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เข้าร่วมประชาคม ประชาชนยังไม่กล้าที่จะเสนอความคิดเห็น การจัดทำแผนพัฒนาสามปียังคงมอบภาระหน้าที่ให้องค์การบริหารส่วนตำบลดงมหาวันเป็นผู้กำหนดแนวทางการดำเนินงานแต่เพียงฝ่ายเดียว จึงส่งผลให้แผนไม่อยู่บนพื้นฐานของปัญหาและความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจจะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประชาคมแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลดงมหาวัน อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย ว่าประชาชนมีปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยในเชิงสังคม ที่มีผลต่อระดับการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลดงมหาวันหรือไม่ รวมถึงปัญหาและข้อเสนอแนะที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปปรับปรุงวิธีดำเนินงานให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม และพัฒนาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดงมหาวันให้ประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของประชาชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประชาคมแผนพัฒนาสามปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลดงมหาวัน อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประชาคมแผนพัฒนาสามปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลดงมหาวัน อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย
3. เพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะ ที่ส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประชาคมแผนพัฒนาสามปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลดงมหาวัน อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย

กรอบแนวคิด

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เป็นแบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิดที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นมีจำนวน 1 ชุด ตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย เพื่อใช้รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 380 คน ตามแนวคิดและทฤษฎีที่กล่าวมาแล้วนั้น และอาศัยแนวทางจากผลงานวิจัยที่ผ่านมา โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1: เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ วัฒนธรรมตามภูมิลำเนาเดิม การเป็นสมาชิกกลุ่ม การได้รับรู้ข่าวสารการประชุม ระดับความสัมพันธ์ในชุมชน

ส่วนที่ 2: เป็นแบบสอบถามที่ใช้วัดระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีลักษณะเป็นการให้คะแนนตามลำดับ คือ 5, 4, 3, 2 และ 1 ด้วยเหตุผลประกอบ ครอบคลุมตัวแปรด้านระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประชาคมแผนพัฒนาสามปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลดงมะหวัง อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย

ส่วนที่ 3: เป็นคำถามปัญหา อุปสรรค การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้าร่วมประชาคม ลักษณะเป็นการให้คะแนนตามลำดับ คือ 5, 4, 3, 2 และ 1 และแบบปลายเปิดเป็นแนวทางและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงวิธีการดำเนินงานให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานของ อบต.ดงมะหวัง ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

เครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ในการศึกษาโดยอิสระครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ โปรแกรมสำเร็จรูปช่วยคำนวณ และใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) เพื่อทราบและอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างเป็นข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวม ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) อัตราร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และใช้วิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง ใช้ค่าสถิติ Independent Sample T-test และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Correlation) ความสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) (r) เพื่อใช้ทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ วัฒนธรรมตามภูมิลำเนาเดิมปัจจัยทางสังคม ประกอบด้วย การเป็นสมาชิกกลุ่ม การได้รับรู้ข่าวสารการประชุม ระดับความสัมพันธ์ในชุมชน
2. การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประชาคมแผนพัฒนาสามปี ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

3. การวิเคราะห์ระดับของปัญหา และแบบปลายเปิดเป็นแนวทางและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงวิธีการดำเนินงานให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานของ อบต.ดงมหาวัน ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 57.9 มีอายุเกิน 40 ปี จำนวน 239 คน คิดเป็นอัตราร้อยละ 62.9 มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับสูงกว่าระดับประถมศึกษา จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 51.3 ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร จำนวน 246 คน คิดเป็นร้อยละ 64.7 มีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาท จำนวน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 65.8 มีภูมิลำเนาเดิมเป็นคนอีสาน จำนวน 262 คน คิดเป็นร้อยละ 69 เป็นสมาชิกมากกว่า 1 กลุ่ม ขึ้นไป จำนวน 235 คน คิดเป็นร้อยละ 61.8

ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 ภาพรวมของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประชาคมแผนพัฒนาสามปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลดงมหาวัน อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย

สรุปผลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
1) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	3.38	0.998	ปานกลาง
2) ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์	3.38	0.977	ปานกลาง
3) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.37	0.977	ปานกลาง
4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.21	0.948	ปานกลาง
รวม	3.34	0.975	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าความคิดเห็นของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลดงมหาวัน เกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประชาคมแผนพัฒนาสามปี ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยภาพรวมแล้วอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.34 จากคะแนนเต็ม 5

การทดสอบสมมติฐาน

ตาราง 2 แสดงผลสรุปปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ
 ประชาคมแผนพัฒนาสามปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลดงมหาวัน อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัด
 เชียงราย

การมีส่วนร่วมของประชาชน	ปัจจัยส่วนบุคคล					
	เพศ	อายุ	การศึกษา	อาชีพ	รายได้	ภูมิลำเนา
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ		+				
1) ท่านได้ร่วมเสนอปัญหา แนวทางแก้ไขของ หมู่บ้านเพื่อบรรจุไว้ในแผนพัฒนาสามปีของ องค์การบริหารส่วนตำบลดงมหาวัน		+		+		
2) ท่านได้ร่วมคัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถเพื่อเป็นตัวแทนประชาคมของ หมู่บ้าน		+				
3) ท่านได้ร่วมตัดสินใจเลือกโครงการของ หมู่บ้าน เพื่อเสนอให้องค์การบริหารส่วน ตำบลดงมหาวันดำเนินการ		+				
4) ท่านได้ร่วมแสดงความคิดเห็น หรืออภิปราย ปัญหาที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน ในการจัดประชุม ประชาคม	+	+				
5) ท่านได้มีโอกาสเสนอความต้องการของตนเอง เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในการประชุมประชาคม	+	+				
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ		+				
1) ท่านได้รับคัดเลือกให้เข้าร่วมเป็น คณะกรรมการการจัดซื้อจัดจ้างตามโครงการ ของหมู่บ้านที่องค์การบริหารส่วนตำบล ดงมหาวัน ดำเนินการ	+					
2) ท่านได้จัดกิจกรรม/โครงการของหมู่บ้าน เช่น ประเพณีบุญบั้งไฟ งานบุญเบิกบ้าน เป็นต้น		+		+	+	
3) ท่านได้เข้าร่วมในกิจกรรม/โครงการของ หมู่บ้าน เช่น ประเพณีบุญบั้งไฟ งานบุญเบิก บ้าน เป็นต้น		+	+	+	+	+
4) ท่านมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ของรัฐให้กับสมาชิกใน หมู่บ้านรับทราบ		+				
5) ท่านได้รับทราบการประชาสัมพันธ์ โครงการ / กิจกรรม / ในการประชุมประชาคมหมู่บ้าน		+		+		+

ตารางที่ 2 (ต่อ)

3. ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์		+		
1) ท่านได้เป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ เพื่อฝึกอบรมอาชีพเสริมรายได้ ตามมติที่ประชุมประชาคม		+		
2) ท่านได้รับประโยชน์จากโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาแหล่งน้ำจากการดำเนินโครงการ / กิจกรรมของอบต.ดงมหาวัน		+ + +		
3) ท่านได้รับประโยชน์จากโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการศึกษา ศาสนา กีฬา และเยาวชนให้กับประชาชนในท้องถิ่น เช่น การจัดการแข่งขันกีฬา การจัดประเพณีบุญบั้งไฟ		+ +		
4) ท่านเคยได้รับความช่วยเหลือจากการเกิดภัยพิบัติต่าง ๆ เช่น วาตภัย อุทกภัย อัคคีภัย ตามมติที่ประชุมประชาคม				
5) ท่านได้รับคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเมื่อแผนพัฒนาสามปีได้ดำเนินการไปแล้ว		+		
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล		+ +		
1) ท่านได้ร่วมติดตามประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรม / โครงการ ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาสามปี ของ อบต.ดงมหาวัน ในหมู่บ้านท่าน		+ +		
2) ท่านได้ร่วมประเมินผลว่าได้บรรลุวัตถุประสงค์การดำเนินงานตามกิจกรรม / โครงการของ อบต.ดงมหาวัน ในหมู่บ้านของท่าน	+	+ +		
3) ท่านได้ร่วมวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของการดำเนินกิจกรรม/โครงการตามแผนพัฒนาสามปี	+	+ +		
4) ท่านได้ร่วมหาแนวทางแก้ไขในการทำงานตามกิจกรรม / โครงการ ตามแผนพัฒนาสามปี		+		
5) ท่านได้เข้าร่วมประชุมประชาคมในการสรุปผลการดำเนินงานประจำปี		+ + +		

หมายเหตุ/ เครื่องหมาย + หมายถึงผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประชาคมแผนพัฒนาสามปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ/ระดับความเชื่อมั่น ไม่นเกิน 0.05

**ปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประชาคม
แผนพัฒนาสามปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลดงมหาวัน อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย**

1. ประชาชนที่เป็นเพศชายจะมีระดับการมีส่วนร่วมในการประชาคมแผนพัฒนาสามปี
มากกว่าประชาชนที่เป็นเพศหญิง

จากการศึกษาพบว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ ไม่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการ
ประชาคมแผนพัฒนาสามปี ทั้ง 4 ด้าน ในภาพรวม ประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมในการ
ตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วน
ร่วมในการประเมินผล ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แต่เมื่อพิจารณาตามรายด้าน
ย่อย พบว่า เพศชาย มีระดับการมีส่วนร่วมในการประชาคมแผนพัฒนาสามปี ได้แก่ ด้านการมีส่วน
ร่วมในการตัดสินใจ คือ การได้ร่วมแสดงความคิดเห็น หรืออภิปรายปัญหาที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านใน
การจัดประชุมประชาคม และมีโอกาสเสนอความต้องการของตนเอง เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในการ
ประชุมประชาคม ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ คือ การมีโอกาสได้รับคัดเลือกให้เข้าร่วม
เป็นคณะกรรมการการจัดซื้อจัดจ้างตามโครงการของหมู่บ้าน และด้านการมีส่วนร่วมในการ
ประเมินผลการ คือ การได้ร่วมประเมินผลว่าได้บรรลุวัตถุประสงค์การดำเนินงานตามกิจกรรม/
โครงการ มากกว่าเพศหญิง แสดงว่าปัจจัยด้านเพศมีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการประชาคม
แผนพัฒนาสามปีในรายละเอียดบางส่วน แต่ไม่มีผลในภาพรวมต่อระดับการมีส่วนร่วมในการ
ประชาคมแผนพัฒนาสามปี จึงปฏิเสธสมมติฐาน

2. ประชาชนที่มีอายุมากจะมีระดับการมีส่วนร่วมในการประชาคมแผนพัฒนาสามปี
มากกว่าคนที่อายุน้อย

จากการศึกษาพบว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการ
ประชาคมแผนพัฒนาสามปี ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมี
ส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการ
ประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ขึ้นไป แสดงว่าปัจจัยด้านอายุมีผลต่อระดับ
การมีส่วนร่วมในการประชาคมแผนพัฒนาสามปี โดยประชาชนที่มีอายุเกิน 40 ปี มีระดับการส่วน
ร่วมมากกว่าประชาชนที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี จึงยอมรับสมมติฐาน ซึ่งอายุเป็นตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลต่อ
การมีส่วนร่วม เนื่องจากการรับรู้ของบุคคลมีความเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ เมื่อบุคคลมีวุฒิภาวะ
มากขึ้น ย่อมมีการตัดสินใจหาทางเลือกที่ดีและมีการตัดสินใจที่ถูกต้อง ตามแนวคิดของอาภรณ์
วัชร (2546, หน้า 14) กล่าวถึงปัจจัยทางวัฒนธรรมของประชาชนที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วน
ร่วม ซึ่งได้แก่ลักษณะบุคคลด้านอายุ เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้บุคคลมีความแตกต่างกันทางด้าน
พฤติกรรมเนื่องจากคนต่างกันย่อมมีความต้องการแตกต่างกัน ทั้งนี้ อายุของบุคคลมีความสัมพันธ์

โดยตรงต่อระดับการพัฒนาการและวุฒิภาวะของบุคคลเพราะเมื่อบุคคลมีอายุมากขึ้นระดับวุฒิภาวะ ประสบการณ์ การควบคุมอารมณ์ การตัดสินใจ สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าจะมีส่วนร่วมในการประชาคมแผนพัฒนาสามปี มากกว่าคนที่มีการศึกษาค่ำกว่า

จากการศึกษาพบว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้านการศึกษา มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการประชาคมแผนพัฒนาสามปี ใน 1 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ส่วนอีก 3 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ไม่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการประชาคมแผนพัฒนาสามปี ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แต่เมื่อพิจารณาตามรายด้านย่อยพบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาสูงกว่าระดับประถมศึกษาขึ้นไป มีระดับการมีส่วนร่วมในการประชาคมแผนพัฒนาสามปี ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ คือ การเข้าร่วมในกิจกรรม/โครงการของหมู่บ้าน ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ คือ การได้รับประโยชน์จากโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาแหล่งน้ำจากการดำเนินโครงการ/กิจกรรมของ อบต.ดงมหาวัน การร่วมติดตามประเมินผลการดำเนินงาน กิจกรรม/โครงการที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาสามปี การร่วมประเมินผลว่าได้บรรลุวัตถุประสงค์การดำเนินงานตามกิจกรรม/โครงการของ อบต.ดงมหาวัน ในหมู่บ้าน การร่วมวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของการดำเนินกิจกรรม/โครงการตามแผนพัฒนาสามปี และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล คือ ร่วมประชุมประชาคมในการสรุปผลการดำเนินงานประจำปี มากกว่าประชาชนที่ศึกษาในไม่เกินระดับประถมศึกษา แสดงว่าปัจจัยด้านการศึกษามีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการประชาคมแผนพัฒนาสามปีในรายละเอียดบางส่วน แต่ไม่มีผลในภาพรวมต่อระดับการมีส่วนร่วมในการประชาคมแผนพัฒนาสามปี จึงปฏิเสธสมมติฐาน

4. ประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกรรมจะมีส่วนร่วมในการประชาคมแผนพัฒนาสามปีมากกว่าคนที่ไม่มีอาชีพเกษตรกรรม

จากการศึกษาพบว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพ ไม่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการประชาคมแผนพัฒนาสามปี ทั้ง 4 ด้าน ในภาพรวม ประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แต่เมื่อพิจารณาตามรายด้านย่อย พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกรรม มีระดับการมีส่วนร่วมในการประชาคมแผนพัฒนาสามปี ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ คือ การได้ร่วมเสนอปัญหา แนวทางแก้ไขของหมู่บ้านเพื่อบรรจุไว้ในแผนพัฒนาสามปี ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ คือ การได้จัดกิจกรรม/โครงการของหมู่บ้าน การได้เข้าร่วมกิจกรรม/โครงการของหมู่บ้านและการได้รับทราบการประชาสัมพันธ์

โครงการ/กิจกรรม/ในการประชุมประชาคม ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ คือ การได้รับประโยชน์จากโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาแหล่งน้ำจากการดำเนินโครงการ/กิจกรรม และได้รับประโยชน์จากโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวกับงานด้านการศึกษา ศาสนา กีฬา และเยาวชนกับประชาชนในท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล คือ การได้เข้าร่วมประชุมประชาคมในการสรุปผลการดำเนินงานประจำปี มากกว่าประชาชนที่ไม่มีอาชีพเกษตรกร แสดงว่าปัจจัยด้านอาชีพ มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการประชุมประชาคมแผนพัฒนาสามปีในรายละเอียดบางส่วน แต่ไม่มีผลในภาพรวมต่อระดับการมีส่วนร่วมในการประชุมประชาคมแผนพัฒนาสามปี จึงปฏิเสธสมมติฐาน

5. ประชาชนที่มีรายได้สูงจะมีส่วนร่วมในการประชุมประชาคมแผนพัฒนาสามปีมากกว่าคนที่มียาได้น้อย

จากการศึกษาพบว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายได้ ไม่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการประชุมประชาคมแผนพัฒนาสามปี ทั้ง 4 ด้าน ในภาพรวม ประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แต่เมื่อพิจารณาตามรายด้านย่อย พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาท มีระดับการมีส่วนร่วมในการประชุมประชาคมแผนพัฒนาสามปี ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ คือ การได้จัดกิจกรรม/โครงการของหมู่บ้าน การได้เข้าร่วมกิจกรรม/โครงการของหมู่บ้าน มากกว่าประชาชนที่มีรายได้เกิน 10,000 บาท แสดงว่าปัจจัยด้านรายได้ มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการประชุมประชาคมแผนพัฒนาสามปี ในรายละเอียดบางส่วน แต่ไม่มีผลในภาพรวมต่อระดับการมีส่วนร่วมในการประชุมประชาคมแผนพัฒนาสามปี จึงปฏิเสธสมมติฐาน

6. ประชาชนที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ภาคเหนือจะมีส่วนร่วมในการประชุมประชาคมแผนพัฒนาสามปีมากกว่าประชาชนที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ภาคอีสาน

จากการศึกษาพบว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้านภูมิลำเนา ไม่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการประชุมประชาคมแผนพัฒนาสามปี ทั้ง 4 ด้าน ในภาพรวม ประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แต่เมื่อพิจารณาตามรายด้านย่อย พบว่า ประชาชนที่มีภูมิลำเนาเป็นคนอีสาน มีระดับการมีส่วนร่วมในการประชุมประชาคมแผนพัฒนาสามปี ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ คือ การได้จัดกิจกรรม/โครงการของหมู่บ้าน และการได้รับทราบการประชาสัมพันธ์โครงการ/กิจกรรม ในการประชุมประชาคมหมู่บ้าน มากกว่าประชาชนที่มีภูมิลำเนาเป็นคนเหนือ แสดงว่าปัจจัยด้านภูมิลำเนา มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมใน

การประชามแผนพัฒนาสามปี ในรายละเอียดบางส่วน แต่ไม่มีผลในภาพรวมต่อระดับการมีส่วนร่วมในการประชามแผนพัฒนาสามปี จึงปฏิเสธสมมติฐาน

ปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประชามแผนพัฒนาสามปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลดงมหาวัน อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย

1. ประชาชนที่เป็นสมาชิกกลุ่มจะมีส่วนร่วมในการประชามแผนพัฒนาสามปีมากกว่าคนที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม

จากการศึกษาพบว่าปัจจัยทางสังคม ด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม ไม่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการประชามแผนพัฒนาสามปี ทั้ง 4 ด้าน ในภาพรวม ประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แต่เมื่อพิจารณาตามรายด้านย่อย พบว่า ประชาชนที่เป็นสมาชิกมากกว่า 1 กลุ่ม ขึ้นไป มีระดับการมีส่วนร่วมในการประชามแผนพัฒนาสามปี ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ คือ การได้จัดกิจกรรม/โครงการของหมู่บ้าน ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ คือ การได้เป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ เพื่อการฝึกอบรมอาชีพเสริมรายได้ตามมติที่ประชุมประชาคม และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล คือ การได้ร่วมติดตามประเมินผลการดำเนินงาน กิจกรรม/โครงการที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาสามปี และการได้ร่วมวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของการดำเนินกิจกรรม/โครงการตามแผนพัฒนาสามปี มากกว่าประชาชนที่เป็นสมาชิกไม่เกิน 1 กลุ่ม แสดงว่าปัจจัยด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการประชามแผนพัฒนาสามปี ในรายละเอียดบางส่วน แต่ไม่มีผลในภาพรวมต่อระดับการมีส่วนร่วมในการประชามแผนพัฒนาสามปี จึงปฏิเสธสมมติฐาน

2. ระดับการมีส่วนร่วมแปรผันตามระดับความสัมพันธ์การติดตามข่าวสารจากสื่อ วิทยุ/หอกระจายข่าว ผู้นำชุมชน ป้ายประชาสัมพันธ์

จากการศึกษาพบว่า ระดับการได้รับรู้ข่าวสารการประชุม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.52 และเมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า การได้รับข่าวทางวิทยุ/หอกระจายข่าว มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 3.77 รองลงมา คือ ผู้นำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 และต่ำสุดคือป้ายประชาสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ย 3.07 และเมื่อพิจารณาระดับการมีส่วนร่วมแปรผันตามระดับความสัมพันธ์การติดตามข่าวสารจากสื่อ วิทยุ/หอกระจายข่าว ผู้นำชุมชน ป้ายประชาสัมพันธ์ พบว่า มีระดับความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งค่าความสัมพันธ์ในระดับน้อย และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน จึงยอมรับสมมติฐาน

3. ระดับการมีส่วนร่วมแปรผันตามระดับความสัมพันธ์ในชุมชนกับกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. และเพื่อนบ้าน

จากการศึกษาพบว่า ระดับความสัมพันธ์ในชุมชนอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.61 และเมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ความสัมพันธ์กับกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 3.67 รองลงมา คือ สมาชิก อบต. มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 และต่ำสุดคือความสัมพันธ์เพื่อนบ้าน มีค่าเฉลี่ย 3.58 และเมื่อพิจารณาระดับการมีส่วนร่วมแปรผันตามระดับความสัมพันธ์ในชุมชนกับ กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. และเพื่อนบ้าน พบว่า มีระดับความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งค่าความสัมพันธ์ในระดับน้อย และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน จึงยอมรับสมมติฐาน

อภิปรายผล

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประชาคมแผนพัฒนาสามปี ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลดงมะวัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อแยกพิจารณารายด้านแล้วพบผลการศึกษาดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อแยกพิจารณารายด้าน พบว่า การได้ร่วมเสนอปัญหา แนวทางแก้ไขของหมู่บ้านเพื่อบรรจุไว้ในแผนพัฒนาสามปี มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะหัวใจสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนาสามปีคือ การมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งในขั้นตอนการจัดทำแผนสามปีได้ระบุว่า ผู้บริหารท้องถิ่นจัดประชุมประชาคมท้องถิ่นพร้อมส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องรวมถึงองค์กรภาคประชาชน และภาคธุรกิจเอกชน บูรณาการความร่วมมือของทุกภาคส่วน สร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อแจ้งแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น และรับทราบปัญหา ความต้องการของประชาชนไว้ว่าสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น จึงทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลดงมะวันและผู้นำชุมชนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในด้านนี้อย่างแท้จริง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ถือเป็นหัวใจสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลดงมะวัน ที่จะพัฒนาส่งเสริมให้ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมมากขึ้น ตามแนวคิดของ อคิน รพีพัฒน์ (2527) เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย กล่าวว่า การให้ประชาชนเป็นผู้คิดค้นปัญหา เป็นผู้ที่ทำทุกอย่างซึ่งไม่ใช่การกำหนดจากภายนอกแล้ว ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หากแต่ทุกอย่างจะต้องเป็นเรื่องที่ประชาชนคิดเอง และแนวคิดของ สมพร แสงชัย (2540) เรื่อง การวางแผนและโครงการพัฒนา องค์ประกอบของการวางแผนขององค์กรควรคำนึงถึงปัจจัยไว้ 3 ประการ คือ สภาพปัญหา

ความต้องการ และนโยบาย สอดคล้องกับผลการศึกษาของ จริยา เกณฑ์ทา (2556) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลสันทราย อำเภอกิ่ง จังหวัดเชียงราย พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ด้านการมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติการ อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อแยกพิจารณารายด้าน พบว่า การได้เข้าร่วมในกิจกรรม/โครงการของหมู่บ้านมี ค่าเฉลี่ยมากที่สุด ในระดับมาก ในขณะที่การได้รับคัดเลือกให้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการการจัดซื้อจัดจ้างตามโครงการของหมู่บ้าน มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดในด้านนี้ในระดับปานกลาง นั่นอาจเป็นเพราะเมื่อประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ของอบต. ทำให้ประชาชนรู้สึกภูมิใจเป็นเจ้าของกิจกรรม ผลงานที่ตนได้เข้าร่วม ตามแนวคิดของ อรรถัย กักผล (2546) เรื่อง กลุ่มีการมีส่วนร่วมของประชาชน กล่าวว่า ลักษณะของการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ ประชาชนจะต้องเข้าร่วมกิจกรรม ด้วยความเต็มใจ เต็มกำลังความรู้ ความสามารถของตนเอง และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อังศุ มาลี วงศ์ราษฎร์ (2555) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลแม่กา อำเภอมือง จังหวัดพะเยา ผลการศึกษาพบว่าระดับการมีส่วนร่วมในการร่วมปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมด้านนี้หากได้รับการส่งเสริมแล้วจะทำให้เกิดเป็นการมีส่วนร่วมที่สร้างสรรค์ สามารถยกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเพิ่มขึ้นได้อีก เนื่องจากการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ หรือการดำเนินงานทุกขั้นตอนของโครงการนั้น เป็นกระบวนการตรวจสอบการทำงานของคณะกรรมการ ซึ่งทำให้เกิดการแลกเปลี่ยน หรือมีข้อเสนอแนะ เพื่อให้โครงการนั้น บรรลุวัตถุประสงค์และเกิดประสิทธิภาพสูงสุดตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อแยกพิจารณารายด้าน พบว่า การได้รับประโยชน์จากโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาแหล่งน้ำมี ค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมาก ในขณะที่การได้เป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ เพื่อฝึกอบรมอาชีพเสริม รายได้มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในด้านนี้ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าหน้าที่หลักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือการจัดระบบบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น เช่น การสร้างถนนในหมู่บ้าน ไฟฟ้าสาธารณะ น้ำประปา ขุดลอกแหล่งน้ำ เป็นต้น จึงทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้สึกพึงพอใจเพราะเป็นสิ่งที่ประชาชนเห็นผลการดำเนินงานได้อย่างชัดเจน และได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน ทำให้รู้สึกถึงความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ตามแนวคิดของ อรรถัย กักผล (2546) เรื่อง Best Practices ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่กล่าวว่า การร่วมรับผลประโยชน์ ประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมของชุมชนแล้วย่อมที่จะได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งอาจจะไม่จำเป็นที่จะต้องอยู่ในรูปของเงิน วัตถุสิ่งของ แต่อาจเป็นความสุขสบาย ความพอใจในสภาพของ

ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นได้ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อติสรณ์ ชัดสีใส (2551) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจคัดเลือกโครงการ กิจกรรม เสนอปัญหา มีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น การทำประชาคม มีส่วนร่วมในการใช้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อแยกพิจารณารายด้าน พบว่า การได้ร่วมติดตามประเมินผลการดำเนินงาน กิจกรรม/โครงการ ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาสามปี และเข้าร่วมประชุมประชาคมในการสรุปผลการดำเนินงานประจำปี มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่การได้ร่วมวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของการดำเนินกิจกรรม/โครงการตามแผนพัฒนาสามปีมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในด้านนี้ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนส่วนใหญ่มักมองว่าเป็นบทบาทหน้าที่ของผู้นำ และผู้แทนต่าง ๆ ซึ่งการมีส่วนร่วมในด้านนี้เป็นการวัดผลและวิเคราะห์ผลของการดำเนินงาน รวมทั้งเป็นการค้นหาข้อดี ข้อเสีย และปัญหาเพื่อหาแนวทางแก้ไขการทำงานให้มีประสิทธิภาพ ตามแนวคิดของ เจมส์ คีร์ ปันทอง (2527) เรื่อง การระดมประชากรเพื่อการพัฒนาชนบทในการบริหารงานพัฒนาชนบท ที่กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลเป็นขั้นตอนสุดท้ายที่สำคัญ เพราะถ้าหากการติดตามงานและการประเมินผลงานขาดการมีส่วนร่วม แต่การดำเนินงานโดยบุคลากรภายนอกจะไม่ได้ประเมินด้วยตนเองว่างานที่ทำนั้นได้รับผลดี ได้รับประโยชน์หรือไม่อย่างไรในการดำเนินกิจกรรมเดียวกัน ในโอกาสต่อ ๆ ไปจึงอาจประสบความสำเร็จและความยากลำบาก และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ บรรเจิด สอพิมาย (2550) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลในเมือง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะในการศึกษารังนี้

องค์การบริหารส่วนตำบลควมหาวันควรมีการสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรม โดยการให้ความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปีและระเบียบกฎหมาย โดยเฉพาะประชาชนที่มีอายุน้อยกว่า 40 ปี และเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ในการประชาคมเพิ่มขึ้น เช่น รถประชาสัมพันธ์ เพิ่มจำนวนครั้งในการกระจายข่าวเสียงตามสาย ซึ่งผู้นำชุมชนมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนให้เพิ่มขึ้น เพื่อให้การวางแผนพัฒนาสามปีตอบสนองและตรงกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับอายุต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อหาปัจจัยที่จะส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้น
2. ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนต่อการเข้าร่วมประชาคมจัดทำแผนพัฒนาสามปี
3. ในการทำการศึกษารั้งต่อไปอาจนำปัญหาที่ผู้ศึกษามาแล้ว มาศึกษาว่าจากปัญหาดังกล่าว ได้มีการดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวหรือไม่ และปัญหาที่ถูกแก้ไขมีผลต่อการประชาคมแผนพัฒนาสามปีอีกหรือไม่

รายการอ้างอิง

- จริยา เกณฑ์ทา. (2556). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลสันทรายงาม อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย*. การค้นคว้าโดยอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง. เชียงราย.
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. (2526). *การระดมประชากรเพื่อการพัฒนาชนบทในการบริหารงานพัฒนาชนบท*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเคียนสโตร์.
- บรรเจิด สอพิมาย. (2550). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในเมือง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น.
- สมพร แสงชัย. (2540). *การวางแผนและโครงการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์.
- อังศุมลีย์ วงศ์ราษฎร์. (2555). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา*. การค้นคว้าโดยอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ. มหาวิทยาลัยพะเยา. พะเยา.
- อดิณ รพีพัฒน์. (2527). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย*. กรุงเทพฯ: สักดิ์โสภะ.
- อดิสรณ์ ชัดสีใส. (2551). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่*. การค้นคว้าโดยอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง. เชียงราย.
- อรทัย ก๊กผล. (2546). *Best Practices ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยพัฒนาการปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า.
- อรทัย ก๊กผล. (2552). *คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน สำหรับนักบริหารท้องถิ่น*. นนทบุรี: วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า.
- อาภรณ์ วัชร. (2546). *การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลวังตะเคียน อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด*. การค้นคว้าโดยอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.